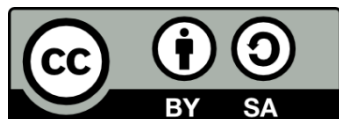

Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο

Ειδικές μορφές στέρησης της ιδιοκτησίας και λοιποί
θεμιτοί περιορισμοί της/Ρήτρες συλλογικής
διαπραγμάτευσης

Ευγ. Β. Πρεβεδούρου

Τμήμα Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

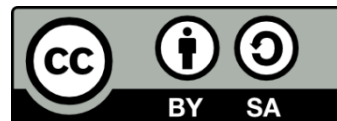
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εισαγωγή στο μάθημα και επανάληψη

Υποχρεωτική παραχώρηση αστικών εκτάσεων (Μέθοδοι διευκόλυνσης πολεοδόμησης περιοχών)

- Ά. 24 παρ. 3 Συντάγματος: υποχρεωτική διάθεση ιδιωτικών ιδιοκτησιών χωρίς αποζημίωση στην περίπτωση που είναι αναγκαίες για την δημιουργία κοινωφελών χώρων.
  - Το ζήτημα της μη χορήγησης αποζημίωσης και η διαφοροποίηση από τον σκοπό της αποζημίωσης στην απαλλοτρίωση.
  - Εν προκειμένω, η αποζημίωση συνίσταται στην αύξηση της αξίας του ακινήτου λόγω της ένταξής του στον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Ά. 24 παρ. 4 Συντάγματος: Αστικός αναδασμός.
- Ά. 18 παρ. 7 Συντάγματος (αναγκαστική συνιδιοκτησία συνεχόμενων ακινήτων): συγγενής θεσμός προς τον αστικό αναδασμό.
- Ά. 17 παρ. 6 Συντάγματος: απαλλοτρίωση, υπέρ του Δημοσίου, ευρύτερων ζωνών από τις απολύτως αναγκαίες για την κατασκευή των έργων
- Ά. 17 παρ. 7 Συντάγματος: διάνοιξη συράγγων χωρίς αποζημίωση. Το παράδειγμα του αγωγού φυσικού αερίου.

Αγροτικός αναδασμός

- Ά. 18 παρ. 4 Συντάγματος
- Υποχρεωτική συνένωση και αναδιανομή αγροτικών εκτάσεων με σκοπό την ορθολογικότερη συγκρότηση και οργάνωση της αγροτικής ιδιοκτησίας (σκοπός να εμποδιστεί η υπερβολική κατάτμηση της αγροτικής ιδιοκτησίας)
- Η πράξη κήρυξης αναδασμού είναι ατομική γενικού περιεχομένου

Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς

- Στάθμιση ανάμεσα στο πολιτιστικό περιβάλλον και την ιδιοκτησία
- Ν. 3028/2002: ειδικές διαδικασίες για τον χαρακτηρισμό ακινήτου ως διατηρητέου, συλλογικά όργανα
- Ο χαρακτηρισμός ακινήτου ως διατηρητέου κ.ο.κ. συνιστά περιορισμό της ιδιοκτησίας
- Θέμα που ανακύπτει συχνά: η εκτέλεση τεχνικών έργων και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. (Παράδειγμα: Μετρό Θεσσαλονίκης)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ρήτρες συλλογικής διαπραγμάτευσης (ν. 4050/2012)

Εισαγωγικά (το PSI)

- Σκοπός του θεσμού (ελάφρυνση δημόσιου χρέους)
- Τρόπος λειτουργίας του θεσμού: ανταλλαγή ομολόγων με αντίστοιχα μικρότερης ονομαστικής αξίας κατόπιν συμφωνίας με την πλειοψηφία των κατόχων των ομολόγων (κατά βάση μεγαλοεπενδυτές), που δεσμεύει και τους υπόλοιπους ομολογιούχους (μικροομολογιούχοι)
- Επέμβαση του νομοθέτη σε συνεστημένες ενοχικές σχέσεις

Η απόφαση ΟλΣτΕ 1116/2014

- Οι προσβαλλόμενες πράξεις (χαρακτηρίστηκαν ως σύνθετη διοικητική ενέργεια) με τις οποίες προκαλείται η ανταλλαγή των ομολόγων
  - Δικονομικά ζητήματα (φύση προσβαλλόμενων πράξεων, δικαιοδοσία, χαρακτηρισμός, από τον νόμο, πράξης ως κυβερνητικής)
- Δομή απόφασης
- Ιστορικό (θεμελίωση της συλλογιστικής του δικαστηρίου)
- Ανάλυση της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου (σκ. 15 της απόφασης)

Λόγοι ακύρωσης

- **1^{ος} λόγος:** έλλειψη αιτιολογίας προσβαλλομένων (ιδίως της πρώτης προσβαλλόμενης)
  - Απάντηση ΣτΕ:** Από τη στιγμή που η πράξη παραπέμπει στον νόμο και εφαρμόζει τις διατάξεις του δεν απαιτείται ειδική αιτιολογία στο σώμα της.
  - Μειοψηφία:** Οι πράξεις θα έπρεπε να είναι αιτιολογημένες λόγω της εξαιρετικά ευρείας διακριτικής ευχέρειας και ενόψει του περιορισμού συνταγματικών δικαιωμάτων. Ενδιαφέρουσα η προσέγγιση: Στόχος του κράτους δικαίου ο περιορισμός της ευρείας διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης.
- **2^{ος} λόγος:** ο νόμος παραβιάζει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη και την ασφάλεια δικαίου στις οικονομικές συναλλαγές (αρχές που αποτελούν ειδικότερες εκφάνσεις του κράτους δικαίου, με πρόσθετη κατοχύρωση στην ΕΣΔΑ και το ενωσιακό δίκαιο) εφόσον η αρχική συμφωνία δεν προέβλεπε τέτοιες ρήτρες συλλογικής διαπραγμάτευσης.
  - Απάντηση ΣτΕ:** Η επένδυση σε ομόλογα δεν είναι απαλλαγμένη από τον κίνδυνο της σύννομης περιουσιακής απώλειας. Ύπαρξη ρήτρας *rebus sic stantibus* που οριοθετεί την αρχή *pacta sunt servanda*. Η λογική των αιτούντων στηρίζεται στην προαποδοχή ότι τα κράτη είναι απολύτως φερέγγυα. Η πραγματικότητα διαψεύδει αυτήν την πεποίθηση: οικονομική κρίση στην Ελλάδα και κίνδυνος δημοσιονομικού εκτροχιασμού του κράτους. Οι διατάξεις του νόμου θεσπίστηκαν υπό εξαιρετικές περιστάσεις.
  - Μειοψηφία:** Περιορισμός της οικονομικής ελευθερίας (ά. 5 παρ. 1 του Συντάγματος). Επέμβαση στα κατοχυρωμένα δικαιώματα των αντισυμβαλλομένων. Μη συνδρομή των εξαιρετικών περιστάσεων που δικαιολογούν τον περιορισμό της ελευθερίας. Η βιωσιμότητα του χρέους δεν εξαρτάται από το ύψος του χρέους ως απόλυτο μέγεθος αλλά από την αναλογία αυτού με το ΑΕΠ. Εξάλλου, η ανταλλαγή αυτή θεωρήθηκε, ούτως ή άλλως, πιστωτικό γεγονός. Προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

(συνέχεια)

- **3^{ος} λόγος ακύρωσης:** Θα έπρεπε να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΕ αφού επελέγη η υποχρεωτική και όχι η εθελοντική ανταλλαγή των ομολόγων, όπως είχε συμφωνηθεί σε Eurogroup. Κατά μείζονα λόγο γιατί το μέτρο φαίνεται να παραβιάζει την ελευθερία κίνησης των κεφαλαίων.

-**Απάντηση ΣτΕ:** Ο νόμος δεν εκδόθηκε κατ' εφαρμογή ενωσιακού δικαίου και άρα δεν τίθεται ζήτημα ερμηνείας.

-Κριτική στην επιλογή του ΣτΕ να μην αποστείλει (όπως και στην απόφαση ΟλΣτΕ 668/2012).

- **4^{ος} λόγος ακύρωσης:** Οι διατάξεις του νόμου παραβιάζουν περιουσιακά δικαιώματα. Η ανταλλαγή ομολόγων συνιστά απαλλοτρίωση, για την οποία δεν δόθηκε αποζημίωση κατά το ά. 17 Συντάγματος. Παραβίαση ά. 1 ΠΠΠ της ΕΣΔΑ.

-**Απάντηση ΣτΕ:** Κλασική νομολογία ΣτΕ για την έννοια της περιουσίας και συνήθης ερμηνεία ά. 17 Συντάγματος. Η ακύρωση των τίτλων δεν είναι απαλλοτρίωση. Δεν παραβιάζεται το ά. 1 ΠΠΠ της ΕΣΔΑ διότι η προσβολή του περιουσιακού δικαιώματος δικαιολογείται από τη συνδρομή λόγου δημοσίου συμφέροντος. Εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

-**Μειοψηφία Ποταμιά:** Το ά. 17 παρ. 2 του Συντάγματος δεν καλύπτει μόνο τα εμπράγματα αλλά και τα ενοχικά δικαιώματα.

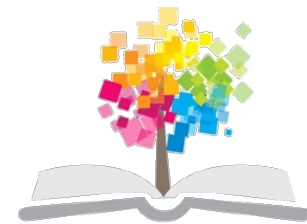
-**Μείζων μειοψηφία:** Παράβαση ά. 1 ΠΠΠ της ΕΣΔΑ και λόγω της επέμβασης του νομοθέτη σε συμβατικές σχέσεις.

(συνέχεια)

- **5^{ος} λόγος ακύρωσης:** Παραβίαση της αρχής της ισότητας διότι ο νόμος δεν προχωρά σε διαφοροποίηση μεταξύ των μεγάλων επενδυτών (που γνωρίζουν τους κινδύνους και μπορούν να τους αντιμετωπίσουν) και των μικρών επενδυτών (που λειτουργούν ως αποταμιευτές).
- Απάντηση ΣτΕ:** Ερμηνεία αρχής της ισότητας. Η αγορά ομολόγων δημιουργεί ενοχικά δικαιώματα που δεν διαφοροποιούνται επί τη βάση προσωπικών στοιχείων.
- **6^{ος} λόγος ακύρωσης:** Παραβίαση της αρχής της ισότητας ενώπιον των δημόσιων βαρών (ά. 4 παρ. 5 του Συντάγματος).
- Απάντηση ΣτΕ:** Επιβάρυνση του συνόλου των πολιτών. Η έννοια του οριακού ελέγχου.

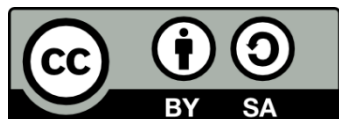

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Β. Τσιγαρίδας>

Θεσσαλονίκη, <07.05.2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ